

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII

Ч. 221. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 23-го вересня 1939.

No. 221. Jersey City, N. J., Saturday, September 23, 1939.

VOL. XLVII

ПРИ ЦЕНТРИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Ред. „Свобода“: Неген 4-0237. — Рег. У. Н. Союз: Неген 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ВЗИМАЄ ПОВАЛИТИ ЕМБАРГО

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт виголосив перед повним зібранням конгресу свою промову, в якій невтральностейний акт, що забороняє всім воюючим краям продавати якінебудь військові продукти. Президент сказав, що цей невтральностейний акт не лише, що не охороняє Америки від війни, але навпаки, намагає її на війну. На місці теперішнього невтральностейного акту президент поручав інтернаціональне право, яке заздалегідь нормує поведінку невтрального краю на випадок війни між двома іншими країнами. Президент підкреслює, що завданням кожного американця тепер є не допустити Америки до війни. Він сам обіцявав робити все, щоб до війни не допустити. „Ми всі належимо до мирного блоку“, говорив президент. На випадок різних непередбачених подій конгрес кожний раз рішення, що робити, й буде стояти на сторожі миру, говорив президент.

ПРОМОВА РУЗВЕЛТА ПЕРЕТІНАЄ ПАРТІЇ

ВАШИНГТОН. — Хоч промова Рузвелта, назагал, викликала своєго миролюбності добрий настрій серед конгресменів і серед цілої суспільності, то проте в конгресі є такі настрої, що він готов не послухати президента і теперішнього невтральностейного акту так не повалити. Бо багато конгресменів такі переконані, що коли Америка зачне продавати воюючим краям військові продукти, то вона остаточно буде втягнена до війни, як це було останнього разу. 24 сенатори вже створили блок і заповіли, що будуть до останнього боротись проти всякої зміни. Так виходить, що небагато виявляється в конгресі гаряча дебата над тим питанням і вона готова тривати довго. Чим довше вона буде тривати, говорять знавці, тим менше буде шансів, щоб зміна перейшла.

ВИНУЄ СВОІХ ЗА ТЕПЕРІШНЮ ВІЙНУ.

НЬО ЙОРК. — Представник англійських робітничих юній, Герберт Елвін, сказав на конгресі робітничих рад у Нью Йорку, що англійська Партия Праці переконана, що вина за теперішню війну спадає на всі ті держави, які творили і підписували версальський мир і творили опісля Лігу Націй з її відомим статутом.

З МОРСЬКИХ ТРАГЕДІЙ.

НЬО ЙОРК. — До ньюйорського порту прибув американський корабель „Американський Купець“ і його капітан розказав, як то на морі до них доходили депеші затоплюваних субмаринами кораблів. Англійський корабель „Фенен Гед“ після був наперед депешу, що складалася з чотирьох „С“. Це означало, що за ними женеться субмарина. Чергова телеграма була: „Ще далі за нами женеться“. Третьою депешою було: „Просимо, подайте свою позицію. Можемо потребувати вас скоро. Вона вже близько“. Дальша депеша звучала: „Чи можете нам допомогти? Вона переслідує нас“. Далі: „Вже скоро будемо потребувати вас. Вона нас уже здоганяє“. Ще далі: „Субмарина вже побіла нас. Просимо, йдіть нам на рятунок і поспішайте, як лиш можете. Будемо дивитися за вами. Тепер виходимо з кімнати“. Американський корабель відповів: „Гаразд, побачимо вас пізніше“. На це достав останню депешу: „Ми шире надіємось“. Американський корабель уловив на місце нещастя, але переконався, що вже інший корабель забрав моряків із затопленого вже корабля „Фенен Гед“. Таких депеш згаданий корабель доставав більше.

БІЙКА НА КОРАБЛІ.

НЬО ЙОРК. — До ньюйорського порту приїхав голландський корабель „Волендам“ і пасажирів розповідали, як то на нім вибухла серед пасажирів бійка внаслідок політичних ріжниць. На кораблі був приватний професор Еді, який виголосив для пасажирів доклад про європейську війну і в тім докладі зле висказувався про Італію. Проти цього запропонував приватний італійський консул з Санто Домінго. Чергового дня капітан заборонив дальші відчити, кажучи, що його край є невтральний і він не дозволить нікого ображати. Це дало причину до гарячих дебат серед приватних пасажирів і остаточно вивязалась між ними бійка. Деякі з них мали підбиті очі і подрапані обличчя.

ЧЛЕН НАЙВИЩОГО СУДУ ПРОТИ НЕВТРАЛЬНОСТІ.

БОСТОН. — Член Найвищого федерального Суду, Френкфуртер, виголосив промову, в якій говорив, що американці, дивлячись на те, що робить нацистична Німеччина, не можуть бути невтральні. Вони, бодай у думках, мусять схилитись по котрійсь стороні.

НІМЦІ ГРОМАДЯТЬ НОВІ СИЛИ НА ЗАХОДІ

Французькі комуністи подають, що на західнім фронті німецька артилерія продовжує стрілянину, але позитив змін нема. Зате видно, що в короткому часі можуть зайти зміни, бо німці постійно збільшують свої сили, перекидаючи їх з польського фронту на захід. Особливо збільшено летунські сили.

НЕ ЖДАТИ НА „НЕСПОДІВАНКИ“

Французький прем'єр Даладі, вернувшись з відвідин фронту, каже, щоб мати довіря до проводу армії й виждати. Армія не робитиме ніяких „несподіванок“, себто ніякої скорішої офензиви, що могла бути погубною. Зате йде підготовка до затайної боротьби, яка мусить скінчитись перемогою.

ПЕРША РЯТУНКОВА СПРОБА

ЛОНДОН. — Зроблено спробу рятувати моряків з затопленого субмариною корабля при допомозі пливучих літаків. Спроба адалася. Врятовано 34 моряків із затопленого корабля „Кенсінгтон Корт“.

ЗАСУДЖЕНО КОМАНДАНТА ШКОЛЬНОГО ПАРОПЛАВА „АЛМІРАНТЕ САЛДАНЯ“

Свого часу виїхав був шкільний пароплав бразильської військової флотії „Алміранте Салданя“ до Північної Америки.

Командантом його був капітан фрегати, Вашингтон Перрі де Алмейда.

Корабель по дорозі віхав на підводні скали в Порто Ріко і ледве по великих зусиллях і по довшій часі адалось його врятувати.

Воєнний суд засудив вище названого капітана, як відповідального за катастрофу, на 7 місяців в'язниці.

НАФТА В МАРАНЬОНІ

В місцевості Бріто, муніципалітурі (Бразилія), копали робітники криницю. Несподівано в глибині чотирьох метрів витриснула замість води нафта. Прибігли сусіди, між ними один жинір і ствердили правдивість перших інформацій.

Інтервентор стейту Мараньон повідомив телеграфічно президента республіки про відкриття джерела нафти та висилку на місце двох спеціалістів, які мають негайно прислати точні інформації.

ЗЛОВИЛИ 4 БАНДИТІВ.

Телеграфують з Гварупауї (Бразилія), що відділ поліції під командуван. Ферраз зловив 4, а збив двох бандитів, котрі були втекли з тюрми в Гварупауї. Зловлені вже знов сидять у згаданій тюрмі.

ОБЛАВА ЗА ВІЗНАМИ-ВТІКАЧАМИ.

Поліція уладила облаву за в'язнями-втікачами, які схрились в лісах на межі стрітського і жидівського повіту. В'язні є озброєні і живуть з того, що вкрадуть собі.

СОВЕТИ ДАВНО ЗГОДИЛИСЬ НА ПОДІЛ ПОЛЬЩІ

У Лондоні появилася друком „Синя Книжка“, що має 200 сторінок і містить надзвичайно цікаві документи, бо завважити британського амбасадора в Берліні, сера Гендерсона, в справі того, що діялося в дипломатичнім світі по тім, як

Гітлер забрав Чехословаччину. З них виходить, що Совети вже давно дійшли до згоди з Гітлером щодо наступу на Польщу та її поділу та що про те Гендерсон своєчасно повідомляв і Англію.

УЖЕ ВЧИТИМУТЬ „НЕ ТІЛЬКИ ПО ПОЛЬСЬКИ“

МОСКВА. — Советська преса подає, що вже установлюють у занятих місцевостях нові адміністративні порядки. На чолі ставлять представників Червоної Армії й місцевого населення. Також візвано відчиняти школи і вчити в них не тільки польською мовою, але й мовою інших національностей.

СТАРОСТВО У ВОЛОДИМИРІ ЗАБОРОНИЛО ПРОДАВАТИ „ДІЛО“

Українська книгарня „Культура“ у Володимирі Волинським продавала дотепер „Діло“ та інші українські часописи. З днем 30. червня ц. р. староство у Володимирі Волинським заборонило книгарні продавати всі українські часописи, мотивуючи тим, що „у згаданому льокалі відбуваються

незаконні сходи, у зв'язку з веденням нелегальної читальні часописів і книжок, що є порушенням постанов закону про збори з 11. березня 1932 р. і постанов пресового закону з 21. XI. 1938 р“. Рішення старости негайно викональне.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ ЕКСПОРТ У 1939 РОЦІ.

У перших трьох місяцях вивезено з Бразилії ріжних товарів вартості 1,138,638,000\$. З цього припадає на стейт С. Павло найбільше, бо 48%, або п'ятсот сорок сім мільонів і сімсот тисяч.

Парана вивезла ріжних товарів на 39 мільонів і сімсот тридцять тисяч.

БУДОВА КОСТЕЛА В ШІВСЬКУ.

Перемиський польський епископ Барда посвятив вугольний камінь під будову костела в селі Шівську, пов. Ярослав. У посвяченні взяли участь представники війська, адміністраційної влади, польських організацій та землевласників.

БУРЕВІЙ З ГРОМАМИ І ГРАДОМ.

Буревій з громами і градом перейшов над снітинським і коломиєцьким повітом і знищив збіжжя на полях до 70 відсотків. В селах: Хлібчині, Боршеві, Трійці, Рудняках, Джурові, Драгасимові, Відинові, Устю і Будилові град знищив плянтації тютюну та кукурудзи на величезні простори. В Печеніжині згоріли від грому два стійки сина. Внаслідок зливною дощу доплили Пруту виступили з берегів і затопили околиці поля і городи. Рівень води на ріці Лучці збільшився на 3 метри понад нормальний стан. Вода знищила міст і комунікація між Вербовом та Соповом перервана. Жертв у людях не було.

ВОЄННІ РАНЕНІ.

Німеччина держить у тайні число випадків на війні, але берлінський цензор перепустив одей образок, що показує, як ранених жовнів переносять до шпитального поїзду до шпиталю. Поїзд знаходиться на станції в Берліні; він приїхав з східного фронту.

НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ЖДУТЬ НА КОМІСАРА — З МОСКВИ

ЧЕРНІВЦІ. — Американський воєнний кореспондент часопису „Шікаго Дейлі Нюз“, Річард Моврер подає, що, не можучи діждатись дозволу на перехід мостом із Заліщик на румунську сторону, переплив нічу Дністер і таким способом удалось йому подати дальші відомості. Каже, що советські війська, що заняли Залішки, поводитись порядно, заборонили під карою розстрілу грабж і платили за те, що купували. Один польський золотий означав один рубель. Тільки не було що купувати, бо, не зважаючи на їхні заклики, ніхто з села не приносив нічого на продаж. Та жовніри „якимсь чудом“ зуміли дістати хліб. Кореспондент чув також ніщо що за містом була „якась стрілянина“. Жовніри чи офіцери виглядали на кавказців, багато мали монгольські обличчя. Ніяких особливих заряджень не видавали, кажучи, що ждуть, поки не прибуде комісар з Москви.

КАЖУТЬ, ЩО ЛЬВІВ НЕ ЗАНЯТИЙ.

БУКАРЕШТ. — Не зважаючи на комунікати з Москви, в яких твердиться, що Львів заняли советські війська, румунська преса подає, що Львів таки ще не занятий та що там далі ведуться бої.

ГАЛИЦЬКА НАФТА І БАСАРАБІЯ.

БУДАПЕШТ. — Кружляють поголоски, що Совети погодилися з Німеччиною в такий спосіб, що Сталін відступив Гітлерові галицькі нафтові землі, а Гітлер Сталінові Басарабію.

ЗНОВ ОБИМАЮТЬСЯ.

ВОЛОВЕЦЬ (Карпатська Україна під Мадярщиною). — Німецькі війська, що займали Галичину, дійшли до границі Карпатської України і Галичини. Недавно тому, по мадярським наїзді на Карпатську Україну, мадярські офіцери цілувались тут з польськими офіцерами. Тепер, як доноситься американська пресова агенція, мадярські офіцери серйозно виталися з німецькими. В додатку Мадярщина замкнула ще вступ до Мадярщини польським утікачам.

ПОЛЬСЬКИЙ КАВАЛЕРИСТ ПРО „УКРАЇНСЬКІ НАПАДИ І ВБИВСТВА“.

ВОЛОВЕЦЬ. — Кореспондент Асошіейтед Прес подає, що йому розповів польський офіцер від улави, що говорив перфектно англійською мовою, що як тільки ввійшли советські війська, українські терористи почали грабати і вбивати поляків і жидів, доставши зброю „з якогось тайного джерела“. Офіцер подав далі, що поляки вбивали тих терористів, де тільки могли. В Миколаєві (між Львовом і Стриєм) бачив при вході до містечка таблицю з написом, яким витано „Гітлера й Українську Республіку“. Казав іще, що українці заняли Львів, Стрий і Станіславів і там установили свою владу.

„СЛАВЕТНИЙ НАСТУП“.

МОСКВА. — Американський кореспондент подає, що советська преса завалена похвалами в честь Червоної Армії, з яких виходило, що похід проти Польщі є дійсно „славетним походом“, як це пишеться, себто вийшов якийсь надзвичайно хоробрости советської армії чи високої стратегії. А тимчасом так є, що советські війська не стрічають майже ніякого опору, а польські війська піддаються, волячи бути зо „словами, ніж з німцями“. „Правда“ завалила аж три сторінки газети описами про те, як то „Червона Армія сповняє почесно свої обов'язки“, та як усюди населення вітає „визвольників“. Знаменне те, що Совети знову підкреслюють, що вони не мали ніякого наміру йти проти Польщі, а тільки зробили це з konieczности, щоб „охоронити національні меншини“, що тепер лишилися без охорони.

ЧИЯ ІНТРИГА?

БУКАРЕШТ. — Вбито румунського прем'єра міністрів, Арманда Калінеску. За те публично розстріляно 9 осіб на тій вулиці й на тому самому місці, де вбито прем'єра. Їх тіла лежатимуть на тім місці у краві 24 години для пострахи. Два інші учасники замаху пробували відобразити собі самі життя. Один з них згинув від пострілу, а другого, тяжко постріленого й непритомного, відвезли до шпиталю. Всіх їх мають за членів Залізної Гвардії. Напасники самі себе за таких проголосили через радіо, доставившись по атентаті до радіової станції й успішно проголосивши кілька слів про цей замах. Румунський уряд каже, що замах є внутрішній порахунок. Німецька преса голосить, що це діло Англії, бо Калінеску був за невтральність. А британська і французька преса пишуть, що це діло Гітлера і тільки початок наступу на Румунію.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Канали належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ КОНГРЕСУ

У четвер, 21. вересня, зібрався у Вашингтоні американський конгрес на надзвичайну сесію, скликану президентом Злучених Держав для вирішення однієї справи: справи заграничної політики Злучених Держав. Явною притокою до скликання сесії є вибух війни в Європі. Отже конгрес має подати становище, яке до цієї війни має зайняти Америка.

Властиво Америка таку директиву вже має. Є нею обов'язуючий тепер закон про неутральність, котрий федеральний уряд справді виконує. Цей закон забороняє вивозити зброю й амуніцію до котроїнебудь воюючої держави. Уряд поясняє цей закон так, що як лише котрась держава проголосить війну, відразу супроти неї починає обов'язувати цей закон. Як довго держава війни не проголосить, уряд до неї закону не примінює, хоча є люди, які хотіли, щоб уряд так закон поясняв.

Це питання одначе вважають загально менше важним, а всі ті, що хочуть зміни теперішнього закону, звертають увагу на інше питання. Обов'язуючий тепер закон забороняє вивозити амуніцію однаково до Англії й Франції, як до Німеччини. Кажуть вони, що якби так Америка вивозила зброю до воюючих держав не забороняла, то Франція й Англія, маючи для себе відкрите море до Америки, могли би тут купувати вільно зброю й амуніцію. Через те, кажуть вони, теперішній закон не трактує обох воюючих сторін нарівні, але фаворитує Німеччину.

Вони хотіли, щоб теперішній закон змінити в тому напрямі, щоб кожна воююча держава могла купувати в Америці всякі припаси, поживу, сировину, навіть амуніцію й зброю, якщо вона за ці закупів заплатити готівкою. Ця остання умова є заохороною перед такою есентуальністю, яка сталася по останній війні, що в Америці пороблено багато закупів на кредити, котрих потім не виповнено. Щоб захоронити Америку ще перед такою можливістю, що Америка для охорони своєї морської плавби перед нападами держави, котра тут закупів не може робити, малаб сама вступити до війни, радиться постановити, що кожна держава, що робить тут воєнні закупів, має їх повезти своїми кораблями.

Противники цього становища, які хочуть задержання теперішнього закону, кажуть, що пропозиція зміна буде фаворитувати Англію й Францію, буде іритувати Німеччину й через те може ще легше довести до війни між Америкою й Німеччиною, ніж обов'язуючий тепер закон.

Як видно з цих противних становищ, справа обертається довкола питання: яким способом найкраще запобігти приступленню Америки до війни? Кожна сторона пропонує свій спосіб у тій вірі й переконанні, що саме цим способом найкраще запобігти затягненню Америки до загально світової різни.

СЕРБО-ХОРВАТСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ

(Від власного кореспондента).

Прага, кінець серпня 1939 р. Світова війна застала обидва народи в різних таборах, це покляло перший зародок взаємного непорозуміння. Серби воювали по стороні антант, були знищені фізично й матеріально, мусили на якийсь час опустити свій край, гинути тисячами від ран і пошестей. А хорвати воювали по стороні осередніх держав, зберегли свій стан посідаючи величезні жертви. Коли війна скінчилася, сербські політики на чолі з "старим балканським лисом" Миколою Пашичем зробили найбільше для збудування нової великої держави, "королівства сербів, хорватів та словінців". Це все давало сербам притоку вважати себе першим народом і господарем у новій державі.

Хорвати з цим станом річечки не могли погодитися. Не для того вони сто літ боролися за злуку з сербами, щоб кінець-кінцем опинитися під їх опікою. Коли серби поновили більші жертви для збудування нової держави, то хорвати в цій новій державі мали право принаймні на рівноправне місце, завдяки своїй вищій культурі, своєму краще організованому господарству, своїй працьовитості, своєму багатству. Бо серби добрі воляки, але кепські господарі й робітники, а хорвати мають високо розвинене хліборобство; добрий промисел і численну інтелігенцію. Отож їх клечем від самого початку стало: не пансербізм, а повна рівноправність, себто хорватська автономія в межах Югославії.

Почалася довга боротьба, в якій хорвати чудово трималися. Найвищими драматичними точками цієї боротьби було вбивство хорватських провідників, братів Радичів, у білгородській соймі, а потім убивство сербського короля Олександра в Марсейлі хорватськими терористами. Але обопільний терор спалахнув тільки часами; далеко важніша була боротьба дрібна, щоденна, в якій брав участь цілий хорватський народ. Організаційні форми, створені хорватами в цій боротьбі, були такі своєрідні й досконалі, що моглиб послужити зразком і для інших народів, що живуть у неволі.

Та хто знає, чи хорвати кінцеві - кінцем перемаглиб, коли не сталися великі події останнього року. Ще перед кількома місяцями всі серби одностайно казали, що задовольнитися хорватські вимоги не можна, а що серби мали до послуг державний апарат із військом, поліцією, жандармерією, в'язницями та шибеницями, то можливо, що й далі пошастилоб утримати панування над хорватами в своїх руках. Але тимчасом загинула Чехословаччина, в якій чехи грали таку саму роль, як серби в Югославії. Такасама роль — чи не така сама й доля? Ще весною цього року справа в Югославії виглядала така небезпечна, що колиб у березні німецький марш не був спинився, то хто знає, чи це булаб сьогоднішній Югославія як самостійна держава.

"МИРОВО" ПРЕДЛОЖЕННЯ ГІТЛЕРА

Німецький канцлер Адольф Гітлер виголосив 19. вересня в місті Данцігу промову, в якій офіційно прийняв це місто в границі німецької держави. Водночас він порушив цілу низку справ, зв'язаних з теперішньою війною.

Наперед він запевнив, що це старе місто вже ніколи не відірветься від матернього пня. Далі перейшов по черзі ці випадки, які довели до конфлікту. Він казав, що поляки це менше культурний народ, який взявся у варварський спосіб панувати над німецьким народом, що є далеко вищою культурою. Дослівно Гітлер сказав:

"Одна річ була виразно доказана в останніх 20 роках: поляки, які не створили цієї культури (на окупованих ними по світовій війні землях, вzięтих від Німеччини), не змігли також її вдержати. Виялося знов, що лише той, що сам є культурно-творчий, може продовжати правдиво культурну творчість. Тридцять літ булоб вистарочно, щоб назад повернути в варварство ті території, які німці своєю пильністю, своєю індустрією і ошадністю врятували від варварства. На кожному місці можна вже завважити явища занепаду і поступу назад. Польща була державою національностей. Її основано на тій самій засаді, яку критиковано в старій Австрії. Водночас Поль-

ща ніколи не була демократією. Мала тонка верхня верства панувала не лише над чужими народами, але також над так званим власним народом". Далі Гітлер описував ті страхотні, які мали переживати німці під польським пануванням. Він хотів той прикрий стан усунути і багато разів звертався до польського уряду з мирними пропозиціями. Та як довго жив маршал Пісудський, так довго можна було якось вигладжувати непорозуміння мирним шляхом. Коли вмер Пісудський, то прийшла до влади в Польщі кліка, що почала поберенькувати шаблею. Та "кліка" почала в провокаційний спосіб говорити і писати, що німецька армія нічого не варта, що польська армія розторощить її в кількох тижнях і навіть поважно дискутувало в польських газетах, чи поляки мають наперед захопити Берлін, чи перед Берліном звести рішальну війну. Цього було забагато для Німеччини, говорив він, і Німеччина пішла війною проти Польщі.

Гітлер вихваляв німецьку армію, яка впродовж 19 днів розгромила Польщу так, що залишилися лиш рештки, а її командант, Смігли-Ридз, дезертирвав з фронту. Запевняв також, що нова Польща вже ніколи не повстане, а продовжить про це Німеччина і Росія.

Про Росію Гітлер говорив, що союветський нацистичний режим і далі щодо форми останеться по давньому. Два краї прийшли до висновку, що не варт пожертвувати ні одного свого воєнка за так звані "західні демократії". Гітлер запевнив, що він зовсім не думає здобувати Україну й не має ніяких агресивних планів відносно Союветів. Дослівно він сказав:

"Британія повинна бути задоволена, що Німеччина прийшла до порозуміння з Союветами, бо це порозуміння означає усунення цього страхаша, що не давав англійським державним мужам спати, тому, що вони побоювалися підбоя цілого світу з боку нашого теперішнього режиму. Це успокоїть вас, коли довідаєтесь, що Німеччина не хоче і не хотіла здобувати Україну. Ми маємо дуже обмежені інтереси".

Далі Гітлер говорив, що Німеччина хоче миру, але свого миру. Вона ніколи не піддасться і не дасть собі накинати нового Версаю. Навіть коли би прийшлося їй воювати і сім літ. Щодо "малого ентузіазму" з причини війни, який закидають нині Німеччині, то Гітлер сказав, що він є, але поважний, скритий, достойний. Всі німці здають собі справу з важности положення. Колиж вони не викрикують по вулицях, то саме тому, що розуміють вагу хвилини. В теперішню хвилину німцям не потрібно крикунів і гурапатріотів, тільки треба людей до святої вірою й охотою до чину. А саме такою вірою обвіяні нині німці.

Англійський і французький уряд відразу видав офіційну відповідь на цю промову і заявив, що в тій промові є багато неправди; французи сказали такі просто "брехні". У своїх відповідях згадані держави пригадали Гітлерові його слова зперед кількох літ, у яких він підкреслював, що між Польщею і Німеччиною є повна згода і нема причин до ворожнечі. Тоді Гітлер не нарікав на переслідування німецьких меншин. Нагадали також Гітлерові про його ворожнечу супроти большевицтва, який він тоді називав "незрозумілою, небезпечною", що грозить большевицькою революцією ціло-

му світові. В парламенті прем'єр Чеймберлін заявив, що та промова цілком не змінює положення й Англія буде продовжати війну до повної перемоги.

ДО ІСТОРІЇ УПАДКУ ПОЛЬЩІ

По всіх газетах подібуємо статті, в яких різні люди, політики і військові, шукають, вивиснення на те, чому Польща так скоро розлетілася. І ми також про це нераз писали і то це тоді, коли ніхто про це не думав, а ми тільки запевняли, що так станеться. А чи могло інакше бути? Ні — не могло. Щоб себе про це переконатися, вистарчить читати польську пресу з того часу, коли, як то кажуть, горів вогонь під ногами; коли треба було надіятися, що кождої днини вибухне війна. Отже в тому часі рознеслася в Галичині погослова, що в Станіславові має бути створена "Висільня Польського Радія". А радіо, як відомо, було в Польщі в державних руках. Отже була шойно погослова. А вже навіть ту погослову прийняло "Слово Народове" (Львів з 11. серпня б. р.) великою протукраїнською статтею, якою поставилося заздалегідь проти цього, щоби, бери Боже, ця держава польська радіовисильня не дала часом змоги й українцям виступити з якоюсь українською програмою. Львівська польська газета підкреслює, що польське громадянство веде вже завзяту боротьбу, щоб і з львівської радіовисильни викинути "безвартісні" українські авдіції.

"Бо так само, як у Львові, так теж і на цілій станиціславській землі польська суспільність не признає і ніколи не признає ніякої української авдіції з нової станиціславської радіовисильни не може бути мови. Можуть бути авдіції руські, або гуцульські — в окремій мірі — одначе станиціславське громадянство згорі категорично застерігається перед шуттиним безцілним "українізуванням" східної Малополющі і польських стійок".

А далі пишеться, що в тій справі: "...Іде про контакт і співпрацю з іншими численними (станіславськими) культурними організаціями і товариствами, позбавленими впливу жидівства, і тими, що рішуче протиставляють всяким "українським зазіханням". Чиж можна, читаючи те, дивуватися, що Польща мусіла розлетітися і розлетілася? Навіть стоячи над пропастью, польська суспільність не могла позбутися свого дикого шовінізму. Якаж могла бути згода з такою суспільністю, яке співжиття? І як могла існувати сама польська держава, коли в ній витрачувано головну силу на те, щоб нищити непольські народи?

НЕ МИНАЄ ТЕПЕР ДНЯ, ЩОБИ ПРЕСА НЕ ДИСКУТУВАЛА ЦЬОГО ВАЖКОГО ПИТАННЯ, ЧИ ЩОБИ ХТОСЬ З ДЕРЖАВНИХ КЕРМАНІВ НЕ ЗГАДАВ ПРО ТЕ, ЯК ПОЛЬЩА ТРАКТУВАЛА СВОЇ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ.

ЯК ХОЧЕ ДАТИ НА ТАКІ ЗАПИТИ

ОСНОВНУ ВІДПОВІДЬ

ДАЙТЕ ЙОМУ ЗБІРКУ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПОЛЬСЬКУ ПАЦІФІКАЦІЮ В ГАЛИЧИНІ, ЩО П ВИДАВ ОБОДНАВІА УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ В 1931. РОКІ ПІД НАГОЛОВКОМ:

POLISH ATROCITIES IN UKRAINE

500 СТОРІН ДОКУМЕНТІВ. ЦІНА ЛИШЕ 1 ДОЛЯРА. ЗАМОВЛЯЙТЕ:

"СВОБОДА" P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ПЕРША.

25)

А ті двоє стоять долі й розмовляють. А чи не спробувати ще — може в соляних копальнях знайдеться праця для майнера. Правда, до копальні далеко; та кому це пошкодить, що я буду далеко? Ті двоє стоять долі й розмовляють. Не варто питати в копальнях, нічого з того не буде...

Ні, не розмовляють. Та цех там стоїть лиш один і якщо заточується. Але ні, двоє там стоять і заточуються, наче дотикаються. І так тісно тримаються, що виглядає, начеб то був один. Гордубалове серце перестав битись. Біжм туди додому! Ні, побіжу додому, подивлюсь, чи Поляна вдома. Напевне вдома, де вона була? Господи, що з тими ногами! Гордубал встає й біжить уздовж лісу, вибігає на польову стежку, поспішає до села. Ах, ото коле в боці, двору воігас Поляна, задиха-

на, почервоніла; спинилась, побачивши Юрай, стала й каже якось похапцем: "Була тільки у сусіді, Юраю, у — у Герпакової — подивитись на дитину".

Юрай випростовується на ввесь зріст, зводить брови: "Я не литався, Поляно".

XXII.

Та хотів би за столу як звичайно, але не може, коле його в серце. І ваде, начеб йому схотілося саме тут сидіти, саме на тім поліні у воріт, і дивитись на подвіря. Поляна — має раптом повні руки праці: силпе курам, мете заборіжжя, й те й це. — "Дівчинка народилась Герпакової", повідомляє балакує. Ей, Поляно, чого це тобі так скортіло говорити?

"Мм", бурчить Юрай неважно.

Западає присмерк. Поляна відчиняє ворота, це вже прийдуть корівки з пасовиська. "Послухай, Юраю", починає неспішно, ти оноді казав, що прикинуви би якісь 'корови'... "Не треба", відказує Гордубал. Киваючи головою, йду-

корівки до хліва, бібам, бібам. Юрай встає, хвалити Бога, якось то вже йде. "Добраніч, Поляно", каже зтиха. "Що — ти не будеш вечеряти?"

"Ні". Поляна заступає йому дорогу. "Юраю, я тобі постелю в світлиці. Що скажуть люди, коли довідаються, що ти, газда, спиш у корів?"

"Лиши людей", відповідає Юрай байдужо. "Мало що скажуть?"

Затмарено дивиться Поляна йому вслід, як він увійде у хлів. Яку стару спину має Юрай!

Гордубал кладеться в соломі. Вже не коле в боці, але — на серці тяжко, давить. Двір затихає якось насторожено, навіть Гафіка щебече півголосом, начеб на неї хто крикнув, будь тихо, не говори голосно! Начеб тут хтось був тяжко хорий.

І тихо, подвіря спить, село спить. Гекаючи підводиться Гордубал із соломі, запалює ліхтарик та йде подивитись, чи нема де якої роботи. І знов коле, коле. Стайно тріскає, зовнішні та коням да-

Схожі.

— Знаєш, скільки разів тебе побачу, то все пригадується мені Микола.

— Чи він так дуже схожий до мене?

— Ні, тільки він мені також винен 20 доларів.

Далі буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДОБРА ПРОПАГАНДА, ЧИ ЗЛА?

У своїй промові в Данцігу німецький диктатор Гітлер кинув собі з англійської пропаганди. Радив він з кпинами англійцям йти до німецького нацистичного уряду на науку, як робиться пропаганда.

Першим наслідком цих кпин з англійців було те, що це пригадало слухачам, що й його промова це теж частина німецької пропаганди.

Чи було це доброю пропагандою таке пригадувати?

ПРОПАГАНДА ОБРАЗКАМИ.

Один з коментаторів новинок на одній американській радіостанції взяв слова Гітлера під розгляд і, порівнюювши дотеперішню німецьку й англійську пропаганду, прийшов до переконання, що англійці вели досі свою пропаганду краще, ніж німці.

Він показував, наприклад, на війні світлини, які пускає в світ англійська цензура, з воєнними світлинами, які пускав німецька цензура. Німецькі образці представляють знищені польські міста, розбиті польські мости, обдертіх польських воєнних бранців. Англійські образці представляють жінок і дітей, що втікають перед повітряними рейдами; резервістів, що працюють з рідною матір'ю; жінки, що читають списки вбитих.

Говорив коментатор, що німецька пропаганда малою велику силу німецької армії й страшний вплив її ворогів. А англійська пропаганда лише вражає, що Англія це нещасний народ, которого втягнули у війну проти його волі.

ЛИШЕ КУЛАК РОЗУМІЄ.

Одначе чи можна з признання, що противні собі враження викликають німецька й англійська пропаганда, робити висновок, що англійська пропаганда краща?

Чи не можливе таке, що для англійців і американців краща англійська пропаганда, але для людей інших культур краща німецька пропаганда? Адже можливо, що англієць і американець не люблять, як хтось їх страшило своєю силою й брутальністю, але є в світі народи, на яких таке показування кулака однією ділає. Можливо, що німецька пропаганда відтворює людей англійсько-саксонської культури, які в звичайних приватних і політичних відносинах не люблять послугуватися насильством, але така пропаганда промовляє до людей, які виховані на насильстві.

ЯК ДАЛЕКО РОСІЯ? ЯК ДАЛЕКО НІМЕЧЧИНА?

З Черновець, що тепер під румунською окупацією, подають подробиці майбутньої карти Європи, яка, мовляв, має обов'язувати нездовго за згодою Німеччини й Росії.

Ця карта показує, що границя між об'єднаною польською державою, що буде під німецьким протекторатом, і Новою Україною, що має бути створена совєтською Росією з українських земель, залятих Росією від Польщі, має йти від Білостока менше-більше просто на південь до того місця, де сходяться з собою границі Словаччини, Мадярщини й Польщі. При тому Білосток лишається на совєтському боці, а Люблин і Перемишль віддається об'єднаній Польщі.

НОВИЙ РОЗДІЛ УКРАЇНИ.

Звісно, тепер прийде новий поділ Польщі. Та рівночасно це буде й новий поділ України.

Наприклад, за поданою з Черновець картою, до нової Польщі мали би перейти Холмщина, Ярославщина, Перемишчина, велика частина Бойківщини й ціла Лемківщина.

Про цей поділ говорив Гітлер, самого змісту його ще не подаючи: „Ми, (Росія й Німеччина) задумуємо відтепер дивитися за нашими інтересами самі й ми переконалися, що нам найкраще за ними дивитися в цей спосіб, що два найбільші народи й держави з собою порозуміються”.

Звісно, що він має на думці народи: німецький і московський.

ЧИЯ ПЕРЕМОГА?

Деякі газетарі й радіокоментатори висказують думку, що Гітлер зовсім не мав до Сталіна угоди щодо поділу Польщі, себто, що Сталін самий, без попереднього порозуміння з Гітлером, зголювався до пайки по упалій Польщі.

У подібний спосіб Філіп Гібз, відомий англійський журналіст, каже: „Росія вже зіпсула Гітлерові мрії про золоті пшеничні поля України”.

Прийнявши таке міркування за правдиве, Гібз припускає, що як Гітлер буде далі посуватися на опанування середньої й південно-східної Європи, то Сталін йому скаже: „Товаришу Гітлер, поти добре, але далі не вільно!”

Поживемо й побачимо, чи здогад Гібза добрий.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА.

У своїй промові в Данцігу Гітлер присвятив багато слів знищенню польських жовнів над німцями.

В часі війни закиди звірств противній стороні є звичайна справа. Коли в Америці велася громадянська війна (коло три чвертини століття тому), північний часопис „Гарперс Вікі” писав про жорстокості південних військ: „Вони кавальцювали тіла наших жовнів, що впали під Манасасом; вони варили їх тіла, щоб добути з них коштів; вони вивішували їх голови як трофеї; вони вшарили старих і молодих, синів у привабливості батьків, а потім батьків попри синів”.

Тимчасом газета „Курієр” з Чарльстон, що лежить у території південних держав, писала про північних жовнів звичайно в такому тоні, як отсе доносення: „Група жовнів Сиклеса, котрих пущено на нещасне населення південної частини стеїту Меріленд, спалили хутір одного багатого громадянина й затягнула одну з молодих жінок до своєї нори, де дев'ять цих чортів її знасилували”.

Звичайно такі взаємні обвинувачення за жорстокості показались при розсліду неправдивими.

Одначе чи можна так зовсім бути певним, що польська армія не допускалася ні-

ОЛ. ЛУГОВИЙ

(Олександр В. Овруцький-Швабе)

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ (ВІРА БАБЕНКО)

Ця повість з часів останньої революції в Україні й повстанської війни проти Москвитин була вже друкована в „Свободі” в літі 1938 року під заголом „За Україну”. Тепер вона появилась окремою книжкою під цим новим заголовком, щоб заспокоїти попит за цю переказану повість про незабутню героїку боротьби проти большевицьких катів.

Повість оповідає про героїські подвиги справжньої людини, Віри Бабенко, провідниці повстанських загонів.

Книжка прикрашена портретом героїни.

Ціна 1 доларя.

Замовляйте:

“SVOBODA”

81-83 Grand St., P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

яких жорстокостей? Адже в часі миру її часто ажывано до пацифікацій населення, себто до жорстоких розправ з безборонними людьми. Як могли поводитися такі жовніри в часі війни, коли їх до жорстокостей заправляли в часі миру? Якби замість заправляти їх до пацифікацій, їх були заправляли до воєнних операцій, то вони були би краще воювали. Хто привикне воювати проти слабих і безборонних, не вміє воювати проти сильних і озброєних. І той, що має зброю й силу, а не має мужності битися з сильним і озброєним противником, часто перед сильним утікає, а свій гнів за невдачу зганяє на слабх і безборонних.

Як справді малася справа, почнемо, як успокоїться у західній Україні і як почнуть приходити вісті про те, як там поводитися поляки з українцями підчас війни. Як поводитися підчас миру, знаємо й ми й знає весь світ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, ОГАІО.

Доклад проф. О. Неприцького Грановського.

Вчитавши про обідки голови ОДВУ, д-ра О. Грановського, в відчитанні по деяких містах Америки, поїхав я із урядниками від ОДВУ до Клівленду в неділю, 17 вересня, щоб почути відчиту про українську справу в Європі.

Точно в третій годині з'явився голова ОДВУ міста Клівленду, п. І. Попович, відкрив збори, представляючи проф. Грановського, якого привитано дуже швидко і з великим ентузіазмом.

Дорогий гість, вітаючи клівлендську громаду, передав привіт з рідних земель і від всіх українських установ в різних державах Європи, а головне від Уряду Карпатської України з о. Володимиром, від проводу ОУН та його голови Андрія Мельника.

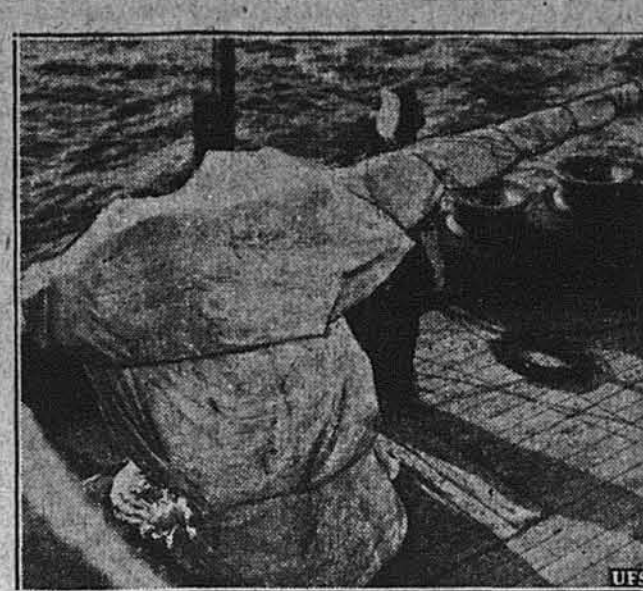
Проф. Грановський проаналізував способи, якими всі окупанти українських земель звязалися знищити українську націю. Боротьба наша з цими ворогами, говорив він, це боротьба біологічна — на життя і смерть. Як усяка ростиність переводить її боротьбу, так переводить її і народи.

Наш нарід терпить гнет на полі культурному, бо нам забороняють школи, просвіти, преси, ба навіть і пісні, якими ми століттями себе веселили і кріпили.

Терпить він і гнет релігійний, бо навіть молитись вороги не дають і за церковні пісні арештують. Але відрадним і потішачим є те, що українці вже дійшли до тої свідомости національної, що вміють ва себе постояти, бо є фактом, що коли вороги нищать церкву празославу, то в обороні її стають греко-католики, а коли нищать греко-католицьку, то в обороні її стають православні. Ріжничі релігійні тирають там, де йде про справу загально-українську.

Вороги нищать нас і гнетом на полі соціальному, не дають посад нашим професіоналістам, позбавляють їх кусця хліба, всіх провідників винищують, тюрмами мучать, бо знають, що, обезголовивши нас, легше буде їм над нами панувати і нас нищити. Та нарід наш не зневірюється, видає все нових і нових провідників, видає їх з низин, з селянства.

Нищать наш нарід окупанти і на полі політичній, бо під Совєтами уряд складається з самих „партиїних”, які становлять тільки три проценти населення. Селянство до уряду не має права і не має в нім голосу. Всякі льояльності не приносять нам користі. Народні маси такої льояльності не хотять і не признають. Маси йдуть тільки за кличами та-

ВОЄННА ОХОРОНА ДЛЯ ПАСАЖИРСЬКИХ КОРАБЛІВ.

Англійський пасажирський корабель „Аквітанія”, що приїхав онді до ньюйорського порту, перемальований увесь на темно-сіро; мав теж на своїй палубі дві 12-цалеві гармати, з котрих одна показана на світліні. Полотняне покривало гармати можна зняти за пару секунд.

кого проводу, що ворогам виповідає безпощадну боротьбу, як це є з проводом ОУН.

Нарід уже бачить, що без власної держави він згине, тому вірить у націоналістичний клич: „Нація Понад Все”.

Потім бесідник представив теперішній стан Європи і війну, яка буде переводитися на наших землях. Представив, що країна це немов молода дівчина, до якої всі сусіди, як женихи, будуть залицятися, бо вона багата, має велике віно: великі копальні, хліб і мід. Але ця дівчина-Україна має бути мудра і мусить знати, з ким приєднати.

Найдовше спинився бесідник в переданні образів, які бачив на власні очі в Карпатській Україні, яку відвідив недавно з п. Коссарем з Канади. Переказав про свідомість, тої, найбільш затураної країни, Богом і людьми забутої землі за Карпатами. Ця країна доказала чудеса в останній подвійній війні: з чехами і мадярами. Національна свідомість наших мас дійшла там до вершин. Там витворилась українська збройна сила — „Карпатська Січ”. Це молоді націоналістичні кадри, що кровю своєю злили кожну стежку Закарпаття і доказали світові, що й ця земля не піде ніколи під окупанта, а тільки в склад Великої Української Держави.

А тепер під окупацією тої землі мадярами зростає відрізання мадярів. Навіть жиди є проти них, бо бачать знущання мадярів і їх гнет.

Тут до слів зворушив присутніх переданням своєї стріли з утікачами, жовнірами Карпатської Січі в Братиславі, на Словаччині. Мені, говорив шановний професор, представив сотник Кліменко відділ такої війська. З ранами на руках і ногах, з перев'язками на головах, обшарпане, наліз босе, обдерте це військо стало передо мною і я мав їх привітати. Боже! Як же, якими словами, де взяти виразів, щоб їх привітати? Це бої післяпани, народні мученики, повні жертв і посвяти, а все „за тебе, рідний краю”.

Один 16-18-літній Січовик, з ранами на руках і ногах, сказав, що це рани від тих дров, що ними зв'язували їх мадяри по 4 дошки і вели цілими днями голодних і ослаблених, вели в тюрми, вели на смерть. А рани на ногах, це рани від багнетів, що ними підганяли їх мадяри, як ослаблених падали і мліли. На мій запит, як ви могли це все витерпіти, чи вас це не боліло молодий Січовик відповів: „Нас так не боліли наші рани як незгода нашого народу”.

Тут шановний професор вів за згоди і об'єднання. В ім'я крові і ран мучеників, українських жовнів, ми повинні забути свої партійні, політичні і релігійні спори і ставати рука в руку, рама в раму до праці в визволенні України від всіх окупантів. Європа вогні. Польща розпана-

хана, бо не могла удержатися, тільки тому, що вона була штучною державою. Такими штучними державами є й інші окупанти. Всі вони не мають будуччини, а тільки животіють до часу.

Ми не можемо з еміграції битися за Україну, але навіть, за словами нашого президента Рузвельта в його бесіді про невтральність, кожний нарід має право симпатизувати до своїм матернім краєм. Маємо право на це й ми, американські громадяни українського походження.

Українці є третім народом по населенню в Європі і ми мусимо доказувати Англії, Франції, Німеччині й Америці, що доки не буде створена українська держава між Москвою і Німеччиною, в Європі спокою не буде. Ми вдячні Канаді й Америці, що дає нам спомогу мати тут свій економічний добробут і будемо все льояльні Америці, що є нашим обов'язком як громадян. Але в цім самім часі нашим інтересом є також дбати і помагати інтересам наших рідних і кривих за морем. Ми не вірили й не віримо соціалістам-комуністам. Національна єдність, оце наш обов'язок в часі творення нової держави. Коли там буде титися кров за Україну, то тут треба буде жертв, і це раз жертв. Треба буде себе представити дипломатично і політично. Треба буде творити гідне представництво.

Згідно з заповітом того коєвіра Карпатської України: там треба єднатися! Вони дають жертви життя, а ми даємо руки згоди і створім одну програму в інтересах нашої нації!

З відвідів європейських держав і з розмови з їх представниками видно, що нашою справою зацікавлені ці держави і дивляться тільки на те, що ми зробимо. Будьмож мудрим і йдім однодушно й однодушно.

Так закінчив бесідник серед широк оплесків і окликів: Слава! Переведено збірку на визвольну акцію.

Наступила п'ятигодинна павза, в якій репортери мали розмову з бесідником.

Ще годину говорив бесідник, відповідаючи і пояснюючи запити. На запит п. Яроша, чи окупанти західних наших земель большевиками поліпшити чи погіршити нашу справу, і чи повада, що творяться в Німеччині українські легіони, відповідь була така, що для нас краще є, що комуністи пішли в війну і загарають нашу землю, бо світ переконаний про їх захланність і заборочі пляни. Що до легіону, то правдою є, що в Словаччині повстали легіони робітничі з інших об'єктів зід Мадярщини, подібні до американських ССС.

На запит п. Шмагали, чи був в уряді Карпатської України який нещад і непорозуміння між ним і відськом Карпатської Січі, відповів, що нема

такого уряду в світі, що був би створений в поспіху і був непомилним.

Ще дав запит п. Ярош у справі грошей, збираних тут для оборони і піддержки Карпатської Січі. Відповідь була, що всі гроші були вислані через Об'єднання, на що маєтсья посвідки.

На запит нижче підписаного, хто створив Карпатську Україну і хто віддав її мадярам, відповідь була, що Карпатська Україна повстала з волі народу, а Карпатська Січ її обороняла до останньої хвили, борючись героїчно з чехами й мадярами, про що свідчать могили і кров на збочах наших Карпат.

На запит п. Муляра, чи ліпше нам бути з німцями чи з Москвою, що тепер загарає нашу землю, відповідь була, що ні один ні другий нам повної свободи не дасть.

Ще на запит нижче підписаного, чи можна творити українські легіони в Америці, як це твориться в Канаді, відповідь була, що колиб Америка пішла в війну, то тоді покажеться і певно, що буде можна творити в інтересах Америки.

„Не лора москалери й ляхові служити”, закінчено ці збори, на яких мали ми честь слухати того, що говорив до нас словами рідної землі до рідних людей України.

о. Степан Мусійчук.

ЛОРИН КРИСТІ, новий посол Канади до Злучених Держав.

БУРЕВІЙ.

Буря з громами і градом перейшла минулої неділі пополюди, 2. липня, над нафтовим басейном. Вода позаливала нижче положені помешканні. Вітер позривав багато дахів з будинків і перекинув дві ступи в війну, то тоді покажеться і певно, що буде можна творити в інтересах Америки.

„Не лора москалери й ляхові служити”, закінчено ці збори, на яких мали ми честь слухати того, що говорив до нас словами рідної землі до рідних людей України.

о. Степан Мусійчук.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІМ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоб заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) найновіше видання. Львів, 1939 45 ц.
- ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 50 ц.
- ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука 60 ц.
- ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
- ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
- СПІВАЙМО, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято цісні. Зладив Ф. Колесса 20 ц.
- ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ. В укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Ф. Колесса 60 ц.
- СПІВАНІК для дітей дошкільного та шкільного віку. Зладив Михайло Гайворонський 30 ц.
- МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей. Підбрав і впорядкував Михайло Таранько 20 ц.
- ДИТЯЧІ ЗАБАВИ, збірка і впорядкував Михайло Таранько. Містить гарні забави і пісні для дітей з музикою до пісень 35 ц.
- СЕРДЕЧНИЙ ВІНОЧОК, вязанка святкових бажань для українських діточок. Зміст: Бажання на іменини або уродини, на Новий Рік, на Великдень, на Різдво, на Свято Матері. Також декламації на Свято Матері. 30 ц.
- ПРИГОДИ РОМКА БОМКА. Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. 30 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей, в 4-ох частих:

- Часть 1. Київське Князівство (вичерпана)
- 2. Галицько-Волинська Держава
- 3. Козаччина
- 4. Україна в неволі.

Друковано гарним читким друком з багатьма ілюстраціями М. Фартуха. Кожна частина 20 ц.

- МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича 15 ц.
- МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
- БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії о. С. Біленький. Ілюстровані 35 ц.
- ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

- МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок і спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кисілевський 65 ц.
- МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

